

IT-TIENI SENA

IL-ĠEOGRAFIJA

IL-HIN: Siegha u Nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

Din hija lista ta' kliem ġeografiku użat f'din il-karta tal-eżami u t-tifsira tiegħu bl-Ingliż.

<i>Dijossidu tal-karbonju</i>	<i>Carbon dioxide</i>
<i>Fjuwils fossili</i>	<i>Fossil fuels</i>
<i>Meridjan ewlieni</i>	<i>Prime Meridian</i>
<i>Ekwatur</i>	<i>Equator</i>
<i>Tropiku ta' Kankru</i>	<i>Tropic of Cancer</i>
<i>Latitudni</i>	<i>Latitude</i>
<i>Longitudni</i>	<i>Longitude</i>
<i>Vulkan attiv</i>	<i>Active volcano</i>
<i>Vulkan inattiv</i>	<i>Dormant volcano</i>
<i>Vulkan estint</i>	<i>Extinct volcano</i>
<i>Ħawt tal-magma</i>	<i>Magma chamber</i>
<i>Pajp vulkaniku</i>	<i>Volcanic vent</i>
<i>Oasi</i>	<i>Oasis</i>

Wieġeb il-mistoqsijiet kollha fuq din il-karta. Ikteb ċar u b'Malti tajjeb.

- Hares sewwa lejn il-Mappa tal-Mediterran li tinsab f'pagna 4 u wara wieġeb dawn il-mistoqsijiet.
- (a) Imla t-tabella t'hawn taht bl-ismijiet tal-pajjiżi mmarkati bin-numri **1, 2, 3, 4, 5 u 6** fuq il-mappa.

Il-Pajjiżi			
1		4	
2		5	
3		6	

(6)

(b) Semmi l-vulkani mmarkati bin-numri 7 u 8 fuq il-mappa.

Il-Vulkani			
7		8	

(2)

(c) Semmi l-muntanji mmarkati bin-numri 9, 10, 11 u 12.

Il-Muntanji			
9		11	
10		12	

(4)

(d) X'jisimhom il-gzejjer bin-numri 13 u 14?

Il-Gzejjer			
13		14	

(2)

(e) X'jisimhom ix-xmajjar bin-numri 15, 16, 17 u 18?

Ix-Xmajjar			
15		17	
16		18	

(4)

2. Aqra sewwa dawn is-sentenzi dwar l-effett serra.

(a) Ittikkja (✓) biss is-sentenzi li huma tajbin.

(i)	Id-dijossidu tal-karbonju (CO_2) huwa wiehed mill-gassijiet li nsibu fl-atmosfera.	
(ii)	Id- CO_2 iwaqqaf ir-raġġi tax-xemx milli jsaħħnu l-art.	
(iii)	Mir-rivoluzzjoni industrijali 'l hawn l-ammont ta' CO_2 fl-atmosfera żdied b'rata mgħagħla hafna.	
(iv)	Kawża taż-żieda fl-ammont ta' CO_2 fl-atmosfera, it-temperaturi tad-dinja qed isiru aktar keshin.	
(v)	Il-ħruq ta' fjuwils fossili qed iżid l-ammont ta' CO_2 fl-arja.	

(3)

(b) Ikteb sewwa mill-ġdid is-sentenzi fit-taħriġ ta' fuq li fihom xi żball.

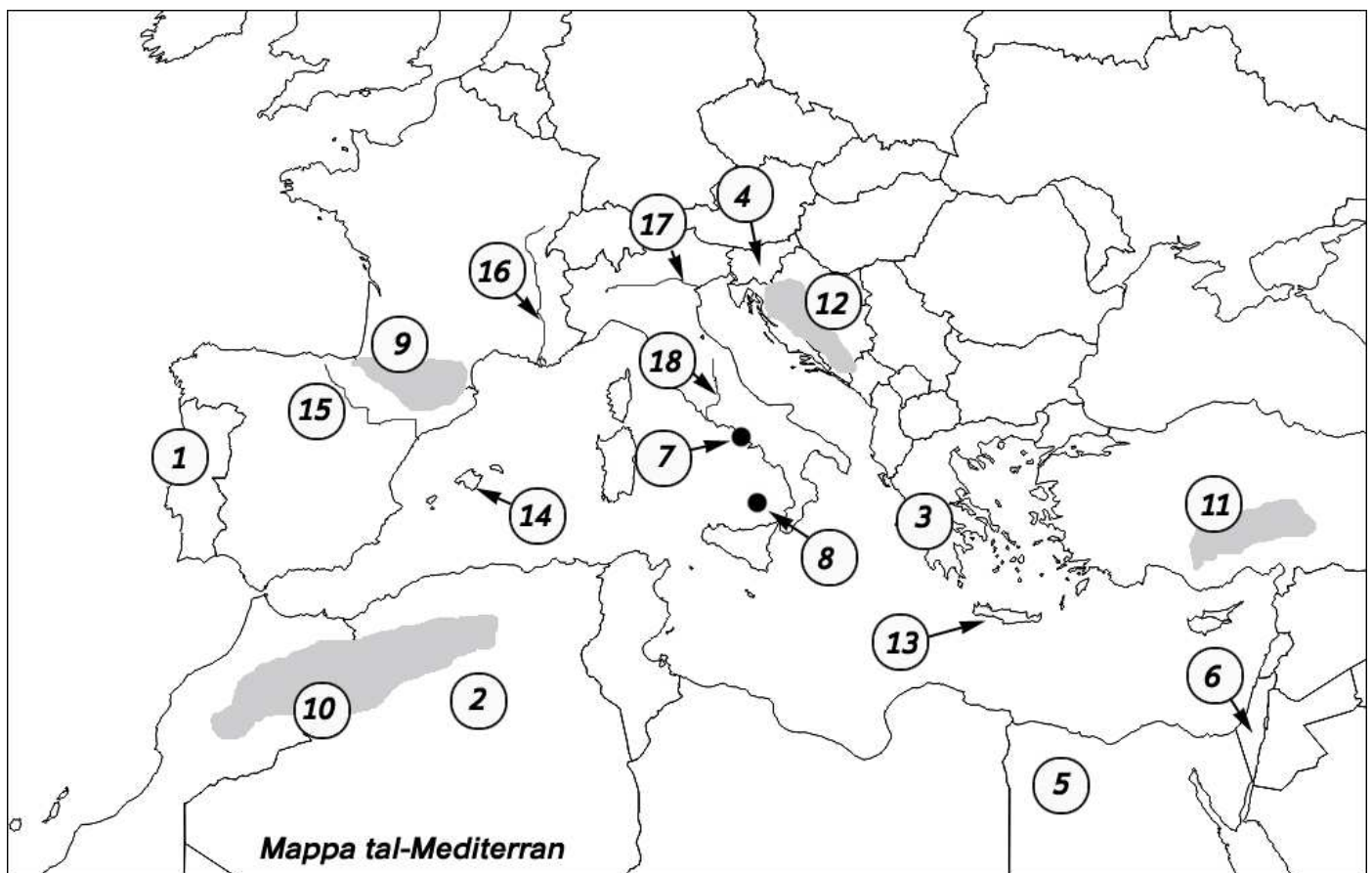
(4)

(c) Hares sewwa lejn il-Pjazza ta' San Mark mgħarrqa bl-ilma.

Spjega fil-qosor ghalix fil-futur postijiet qrib il-bahar bhalma hi Venezja se jkunu aktar ta' gharghar.

(4)

3. Hares sewwa lejn il-mappa tad-dinja f' paġna 6.

(a) Fuq il-mappa pingi l-meridjan ewlieni.

(b) Ittikja (✓) it-tweġiba t-tajba.

(i) Il-Meridjan ewlieni jissejjaħ ukoll

l-Ekwatur	
il-Meridjan ta' Greenwich	
it-Tropiku ta' Kankru	

(1)

(ii) Il-Meridjan ewlieni jinsab f'

longitudni 0°	
longitudni 20° Lvant	
longitudni 25° Punent	

(1)

(iii) Il-Meridjan ewlieni jgħaddi mill-belt ta'

Amsterdam	
Ruma	
Greenwich	

(1)

(c) Fuq il-mappa tad-dinja (paġna 6) pingi dawn il-linji

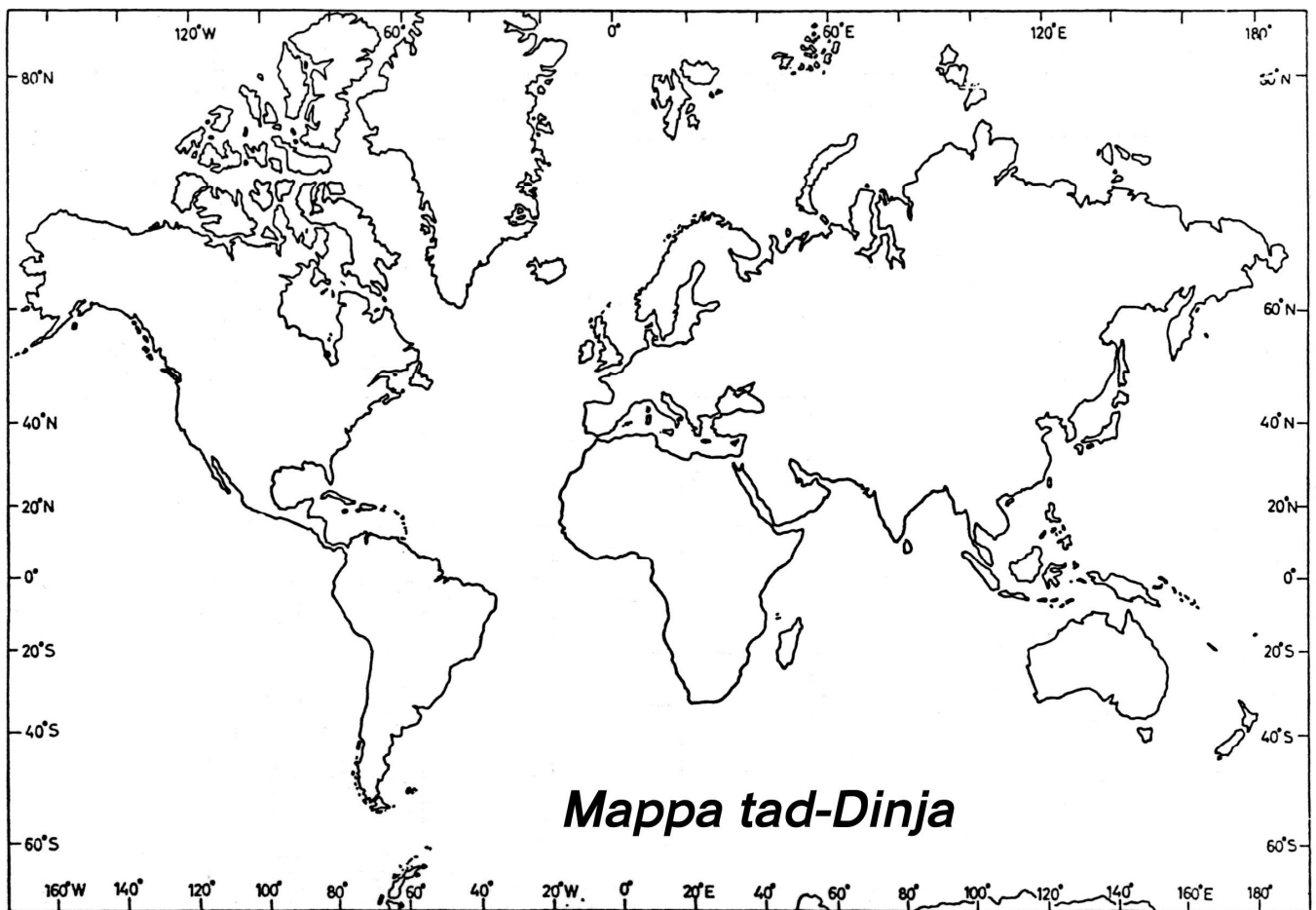
Latitudni 60° Tramuntana
Longitudni 100° Lvant

(2)

(d) Immarka bl-ittri X u Y fuq il-mappa tad-dinja dawn iż-żewġ postijiet:

Post	Latitudni	Longitudni
X	20° Nofsinhar	160° Lvant
Y	40° Tramuntana	0°

(4)

4. Hares sewwa lejn l-istampa t'hawn taht.

(a) Ittikkja (✓) t-twegiba t-tajba.
Il-vulkan li jidher fl-istampa t'hawn fuq huwa

attiv	
inattiv	
estint	

(1)

(b) Għaliex tahseb hekk?

(2)

(c) X'tissejjah il-lava meta tkun għadha taht wiċċ l-art?

(2)

- (d) Fil-post t'hawn taht pingi vulkan u fuqu mmarka: il-hawt tal-magma, il-pajp vulkanu prinċipali, il-pajp vulkaniku sekondarju, u *dyke*.

Tpingija ta' Vulkan

(6)

5. (a) X'inhi d-differenza bejn deżert kiesaħ u dak shun? Agħti eżempju ta' kull wiehed.

(4)

- (b) Hares lejn l-istampa f'pagna 9, li turi l-estrazzjoni ta' mineral mid-Deżert tas-Sahara.

- (i) X'mineral qed itellghu l-haddiema minn taht l-art?

(2)

- (ii) Għal xiex jista' jintuża dan il-mineral ladarba jittella' minn taħt l-art?
Aġti żewġ eżempji.

(4)

- (iii) Kif jiġi ttrasportat dan il-mineral mill-post fejn jittella' fid-deżert sal-port hdejn il-baħar biex ikun jista' jiġi esportat?

(1)

- (iv) Kif dan l-istess mineral jiġi ttrasportat mill-portijiet Afrikani tat-Tramuntana għall-portijiet Ewropej tan-Nofsinhar?

(1)

6. (a) Fi kliemk spjega l-mod kif issir ix-xita.

(8)

(b) X'jissejjaħ l-istrument tat-temp li jkejjel l-ammont ta' xita? X'kejl nużaw biex inkejlu eżatt kemm niżlet xita?

(4)

7. Uża dawn il-kliem biex timla l-vojt.

bjar

taħt l-art

inixxi

sal-wiċċ

oasi

ghan-nomadi

porużi

Atlas

L-ilma fid-Deżert tas-Sahara

Hafna mill-ilma li nsibu fid-Deżert tas-Sahara jinsab f'hażniet _____ kif ukoll f'postijiet imsejha oasi fejn l-ilma jirnexxilu jasal _____. Fix-xitwa tagħmel hafna xita fuq il-muntanji _____ u bil-mod il-mod dan l-ilma _____ fis-saffi tal-blat ramlija li huma _____ u għalhekk jaħznu l-ilma. Dan l-ilma jimxi bil-mod il-mod taħt id-deżert u jinħażen fil-pori tal-blat. _____ fondi jithaffru f'dawn is-saffi ta' blat biex itellghu l-ilma li jkun ingabar. Dan l-ilma hu meħtieġ ferm _____ biex ikollhom x'jixorbu huma kif ukoll l-iġmla, in-nagħaġ u l-mogħoż li jrabbu. F'xi nhawi s-saff artab u poruż jinsab fil-wiċċ u b'hekk l-ilma jiskula b'mod naturali sal-wiċċ biex jiforma _____ kbar li jmantnu eluf ta' nies.

(8)

8. Wieġeb dawn il-mistoqsijiet.

(a) X'tissejjah il-qoxra ta' barra tad-dinja?

(3)

(b) Il-qoxra ta' barra tad-dinja hija maqsuma fi blokki kbar? X'jissejhu dawn il-blokki?

(3)

(c) X'jigri meta dawn il-blokki jiċċaqalqu u jersqu lejn xulxin?

(3)

(d) Spjega għaliex fuq il-muntanji Alpi nsibu fossili ta' hlejjaq tal-baħar.

(3)

(e) X'nifhmu meta nirreferu għal postijiet b'popolazzjoni mhux iffulata?

(2)

(f) Agħti **tlit** raġunijiet biex tispjega għaliex postijiet tal-muntanji Alpi mhumix iffullati bin-nies.

(3)